RURAL VISION

časopis#4

Osnaživanje ruralnih područja Europe

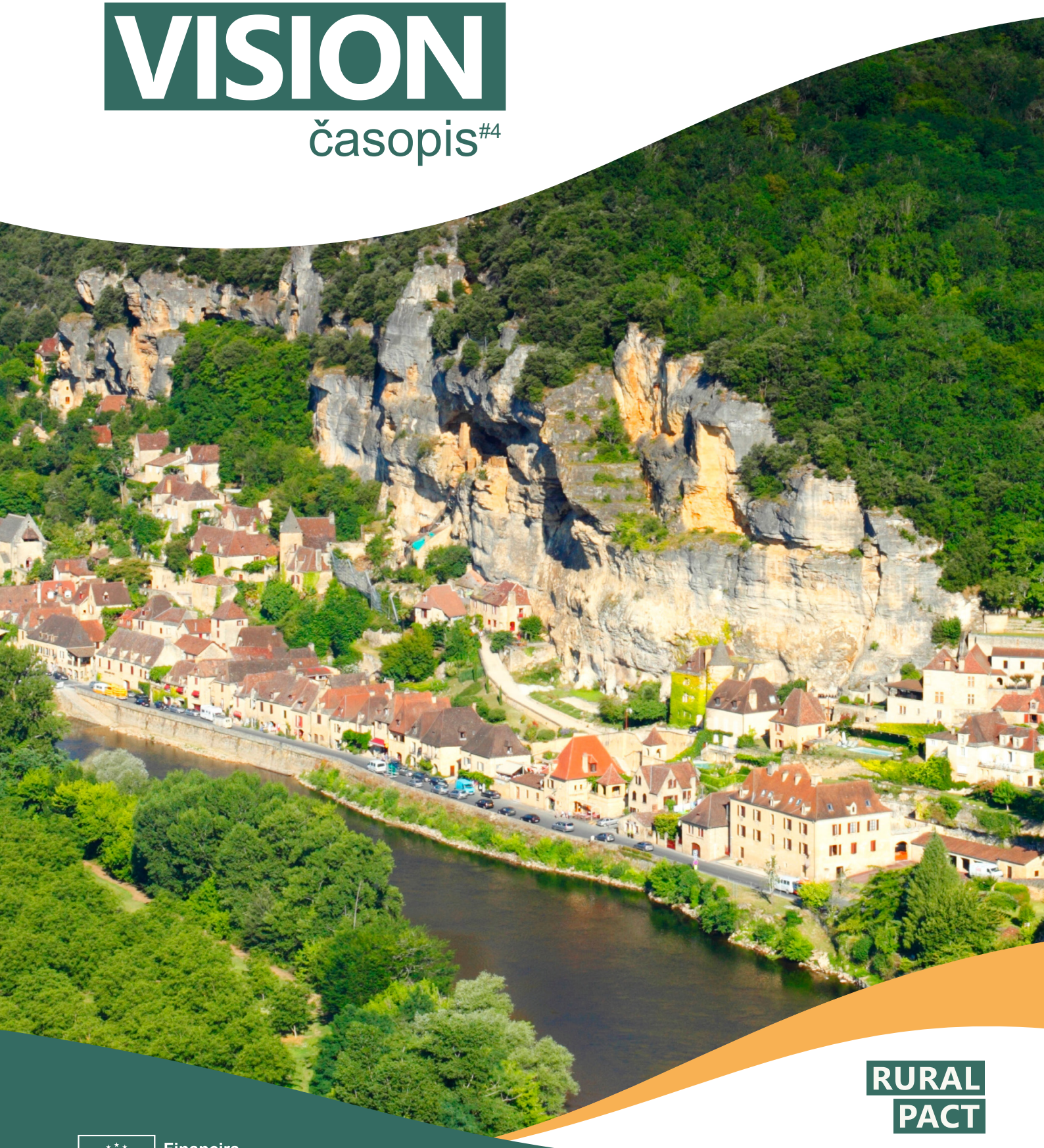

RURAL PACT

Financira
Europska unija

Sadržaj

3
Glasovi ruralnog stanovništva u sljedećem okviru politika EU-a: zašto i kako se uključiti

5
Snažnija dimenzija ruralnih područja nakon 2027. godine: stajališta CoR-a i EGSO-a

6
Povećanje privlačnosti ruralnih područja: što se može postići integriranim pristupima

8
Generacijska obnova izvan poljoprivrede: izgradnja ruralne budućnosti kroz generacije

9
Kako zajamčiti uspjeh integriranih teritorijalnih pristupa: tri lekcije iz cijele Europe

10
Što omogućuje procvat inovacijskih ekosustava u ruralnim područjima? Tri perspektive izgradnje trajne inovacije

12
Kako se Ruralni pakt oblikuje diljem Europe: nacionalna i regionalna iskustva

13
Zašto je politička obveza važna za ruralnu Europu

14
Poticanje promjena na terenu: svaka je aktivnost važna za viziju ruralnih područja

15
Povezivanje ljudi, poticanje na djelovanje: uvid u skupine zajednice Ruralnog Pakta

UVODNI ČLANAK

Gdje god živjeli, svi bi Europljani trebali uživati osnovnu slobodu da ostanu ondje gdje su odlučili izgraditi svoje živote. Na to mislimo kada govorimo o „**pravu na ostanak**”. Jamčenje da ostanak bude stvaran izbor za svakoga i da ljudi nisu prisiljeni otići zbog nedostatka prilika.

Pružanje pravih uvjeta i prilika za ovo osobito je izazovno u udaljenim i ruralnim područjima. Ljudima je potreban pristup kvalitetnim poslovima i ekonomskim prilikama, priuštivom stanovanju, učinkovitom prijevozu, digitalnoj povezanosti, modernoj infrastrukturi i pouzdanim javnim uslugama kao što je obrazovanje, skrb za djecu i zdravstvena skrb. To su **temelji dobre kvalitete života**. Često su i presudni čimbenici u tome mogu li ljudi zamisliti izgradnju svoje budućnosti na određenom mjestu.

Zbog toga Europska komisija priprema **prvu europsku strategiju za pravo na ostanak**. Nadovezujući se na uspješan rad u okviru vizije EU-a za ruralna područja, ovom se strategijom nadopunjuje rad Komisije na drugim teritorijalnim strategijama namijenjenima istočnim pograničnim regijama, otocima, najudaljenijim regijama i gradovima.

Nadogradit će se na više od 700 doprinosa primljenih od dionika iz svih 27 država članica EU-a i zajamčiti **zajednički okvir za djelovanje** u različitim područjima politike. Okvir kojim se jača privlačnost naših regija i stvaraju uvjeti da ljudi ostanu, rade i napreduju.

Ostvarivanje ovih uvjeta zahtijeva **snažnu koordinaciju među različitim područjima politike**. Kohezijska politika ima ključnu ulogu u rješavanju temeljnih uzroka teritorijalnih nejednakosti i ulaganju u rješenja prilagođena određenom mjestu kojima se odražavaju lokalne potrebe. Istodobno, ostvarivanje prava na ostanak ovisi o **integriranom pristupu** kojim se objedinjuju različite politike. Kao izvršni potpredsjednik za koheziju i reforme jamčim koordinaciju u nekoliko područja politika, uključujući poljoprivredu, promet, turizam, ribarstvo i plavo gospodarstvo. Ova područja također igraju važnu ulogu u jačanju konkurentnosti i pretvaranju prava na ostanak u stvarnost.

Nadalje, pravo na ostanak jedan je od ključnih ciljeva budućeg proračuna EU-a za razdoblje nakon 2027. godine i predloženih nacionalnih i regionalnih partnerskih planova (NRPP). Strategijom prava na ostanak nastoji se doprinijeti pripremi NRPP pružanjem praktičnih rješenja i smjernica o tome **kako se europske i nacionalne politike mogu iskoristiti** za jačanje privlačnosti, prosperiteta i otpornosti regija diljem Unije.

Cilj je jednostavan, ali ambiciozan: svaki bi Europljanin trebao imati slobodu izgraditi budućnost ondje gdje odluči živjeti. Za to su potrebni **predanost, suradnja i koordinacija** svih dionika i svih razina vlasti kako bi se pravo na ostanak pretvorilo u stvarnost za ljude i zajednice diljem EU-a.

Raffaele Fitto,
izvršni potpredsjednik
Europske komisije za
koheziju i reforme

Glasovi ruralnog stanovništva u sljedećem okviru politika EU-a: zašto i kako se uključiti

Autorica Urszula Budzich-Tabor,
Ured za potporu Ruralnom Paktu

Dionici iz ruralnih područja trebaju se rano uključiti

Predloženim okvirom politike EU-a za razdoblje nakon 2027. godine državama članicama pruža se veća fleksibilnost pri odlučivanju o tome kako će sredstva EU-a doprinijeti potpori razvoju ruralnih područja. Dok se time stvaraju prilike za integriraniji razvoj područja, to također znači da će se odluke o prioritetima financiranja, upravljanju i provedbi sve više donositi na nacionalnoj i regionalnoj razini. Stoga, u okviru načela partnerstva, dionici iz ruralnih područja imaju važnu ulogu u jamčenju toga da se budućim nacionalnim i regionalnim partnerskim planovima (NRPP-ovi) odražavaju potrebe i mogućnosti ruralnih zajednica.

Nove prilike – i nove nesigurnosti

Od 2028. godine, Komisija predlaže objedinjenje trenutačne kombinacije izvora financiranja u jedinstveni Europski fond kojim se obuhvaća gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija, poljoprivreda i ruralna područja, ribarstvo i pomorstvo, prosperitet i sigurnost. Države članice dodijelile bi ta sredstva putem predloženih NRPP-ova.

Prijedlogom se omogućuje **integriranija potpora za ruralna područja pod jedinstvenim okvirom**. Međutim, dionici iz ruralnih područja identificirali su tri glavna područja nesigurnosti:

- **Financiranje** – iako Komisija predlaže ruralni cilj od najmanje 10 % sredstava koja namjenski određena, nacionalne vlade imat će veću fleksibilnost pri odlučivanju o načinu uporabe sredstava NRPP-a.
- **Prioriteti politika** – države članice odredit će mjere i ciljeve kojima se odražavaju nacionalni prioriteti, i nije jasno u kojoj će se mjeri i u kojem obliku nastaviti s postojećim intervencijama.
- **Upravljanje** – Države članice mogu odrediti upravljačka tijela i koordinacijske odbore zasebno za svako poglavlje NRPP-a, što znači da su mnogi aspekti upravljačkih struktura – kao i načini na koje se dionici iz ruralnih područja mogu uključiti u njihov rad – i dalje neizvjesni sve dok se ne utvrdi konačni sadržaj planova.

Za što bi se dionici iz ruralnih područja mogli zalagati?

Raspravama u okviru Ruralnog Pakta područja pokazuje se da su dionici iz ruralnih područja spremni surađivati s nacionalnim tijelima nadležnima za pripremu NRPP-ova. Pojavljuju se tri prioriteta.

Kao prvo, žele zajamčiti da se **ruralnim područjima dodijeli odgovarajući udio sredstava**, čime bi se odrazila njihova važnost za europsko društvo, kao i njihov doprinos ostvarivanju ciljeva novog fonda NRPP-a.

Drugo, pozivaju na **široke prioritete ulaganja** koji mogu odgovoriti na raznolikost potreba i prilika u ruralnim područjima. U to se uključuje gospodarski razvoj izvan poljoprivrede, ribarstva i šumarstva, održiva radna mjesta, pristup uslugama, kultura, kvaliteta života te strategija EU-a o „pravu na ostanak" koja je u nastajanju.

Kao treće, naglašavaju važnost **jačanja pristupa odozdo prema gore** preko unaprijeđenog načela partnerstva, smanjenog administrativnog opterećenja i šire uporabe teritorijalnih instrumenata, posebice lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD).

Priprema za dijalog

U okviru načela ojačanog partnerstva, nacionalne vlade pripremat će NRPP-ove zajedno s regionalnim i lokalnim tijelima te relevantnim dionicima, uključujući predstavnike ruralnih zajednica. Istodobno, vlade će morati uskladiti prioritete ruralnih područja s interesima drugih teritorijalnih i sektorskih dionika, djelujući pritom unutar zahtjevnog vremenskog okvira koji vodi do početka novog razdoblja financiranja 2028. godine.

Stoga se organizacije u ruralnim područjima moraju dobro organizirati i biti spremne uključiti se u pravom trenutku kako bi zajamčile da se u planovima odraze perspektive ruralnih područja.

Različiti pristupi u državama članicama

Nekoliko država članica već primjenjuje različite pristupe uključivanju dionika.

U **Poljskoj**, ministar odgovoran za nacrt NRPP-a uspostavio je tim od približno 90 dionika iz različitih tematskih područja, uključujući posebnu skupinu za teritorijalnu dimenziju, kako bi pomogli u razvoju strateških ciljeva i mjera plana.

U **Estoniji**, uključivanje dionika obuhvaća nacionalne i regionalne seminare, konferencije i pisana savjetovanja. Postupkom se stavlja snažan naglasak na uključivost, legitimnost i analizu politika, pri čemu Unija LEADER djeluje kao strateški partner.

U **Austriji**, uključivanje se usredotočuje na ciljano zajedničko oblikovanje koje nadilazi tradicionalna opsežna savjetovanja i nadopunjuje ih. Dijaloški forumi, mrežni seminari, radionice i planirane tehničke radne skupine pridonose razvoju budućeg NRPP-a.

Okvirni vremenski raspored u nastavku prikazuje glavne faze pripreme NRPP-a i mogućnosti uključivanja dionika, na temelju nacrta zakonodavstva EU-a i planova država članica dostupnih u srpnju 2026.

Aktivno sudjelovanje tijekom cijelog postupka na nacionalnoj i europskoj razini

Uključivanje dionika trebalo bi se nastaviti **tijekom cijelog postupka pripreme NRPP-ova**. Ruralne organizacije trebale bi sudjelovati u ranim savjetovanjima, tematskim radnim skupinama i javnim pozivima za ideje, a istodobno bi trebale surađivati sa zastupnicima u parlamentu, regionalnim i lokalnim vlastima te istraživačkim organizacijama koje rade na ruralnom razvoju.

Jednako je važno zajamčiti da glasovi stanovništva iz ruralnih područja ostanu uključeni i nakon provedbe planova, preko sudjelovanja u odborima za praćenje, upravljačkim skupinama i sličnim upravljačkim tijelima.

Uz rasprave na nacionalnoj razini, dionike iz ruralnih područja također se potiče da se, gdje god je to moguće, uključe u oblikovanje konačnog zakonodavnog okvira EU-a. To se može postići preko europskih organizacija koje zastupaju interese ruralnih područja, kao što su Partnerstvo za ruralna područja Europe (PREPARE), Europska mreža LEADER za ruralni razvoj (ELARD), Europski savez ruralnih zajednica (ERCA), Ruralni mladi Europe (RYE) i druge.

Ured za potporu Ruralnom paktu nastavit će podupirati taj postupak informiranjem članova Pakta za ruralna područja o zakonodavnim novostima, raspravama o politikama, mogućnostima uključivanja i inicijativama dionika preko vijesti, mjesečnog biltena i izravnih obavijesti.

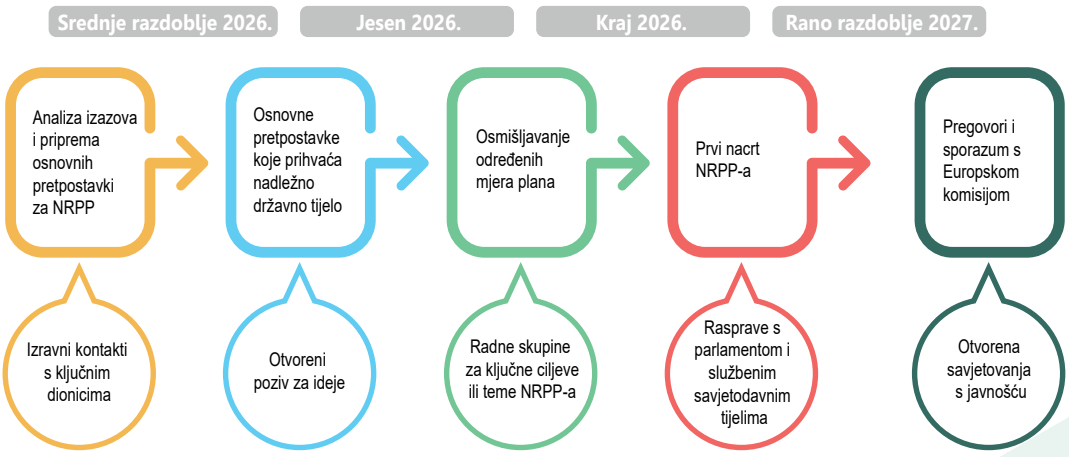

Laboratorij za politiku Ruranog Pakta „Učvršćivanje ruralnih područja u nacionalnim i regionalnim planovima partnerstva": https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/anchoring-rural-areas-national-and-regional-partnership-plans_en

Snažnija dimenzija ruralnih područja nakon 2027. godine: stajališta CoR-a i EGSO-a

Dok politički i proračunski okvir EU-a za razdoblje nakon 2027., kako omogućiti da potrebe i prilike ruralnih područja ostanu čvrsto u središtu pozornosti? Izvjestitelji dvaju mišljenja CoR-a i EGSO-a dijele svoje perspektive o jačanju dimenzija ruralnih područja kohezijske politike i integriranju provjere učinka na ruralna područja u donošenju odluka u EU, financiranje i upravljanje.

Radim Sršeň, izvjestitelj Europskog odbora regija (CoR) i
Edina Ocsko, predsjednica usluga umrežavanja u projektu „Pametna sela”

Jednoglasno usvajanje mišljenja Europskog odbora regija „Budućnost ruralnog razvoja, 2028.+” odražava zajednički poziv da ruralni razvoj postane **temeljni cilj kohezijske politike**.

Budućnost ruralnog razvoja nalazi se na raskrižju: ruralna područja mogu postati ili muzeji ili vitalna, privlačna mjesta za sve generacije.

Ruralna se područja suočavaju s mnogim izazovima, ali imaju veliki potencijal. **Holistički, integrirani pristup koji se zasniva na određenom mjestu i uključuje više fondova i politika** jedini je recept za njihovu budućnost. To bi trebalo odražavati potrebe gotovo 30 % europskih građana koji žive u ruralnim područjima.

Potrebna je i namjenska potpora za instrumente kao što su **LEADER/CLLD i „Pametna sela”**, koji su se pokazali vrlo učinkovitim u uključivanju građana i pružanju rješenja prilagođenih specifičnim potrebama diljem Europe.

Zasniva se na **načelu supsidijarnosti**, okvir za razdoblje nakon 2027. trebao bi zajamčiti smisleno sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti te drugih ruralnih partnera tijekom osmišljavanja i provedbe nacionalnih i regionalnih planova partnerstva.

Ovaj pristup može otključati strateški potencijal ruralnih područja, poboljšati kvalitetu života te pomoći u zaustavljanju demografskog pada i rastućeg nezadovoljstva.

Lidija Pavić-Rogošić, izvjestiteljica za mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO)

Ispitivanje ruralnih područja trebalo bi postati sustavni i participativan dio donošenja politika EU-a, čime se jamči da se specifične stvarnosti ruralnih područja uzimaju u obzir od ranog osmišljavanja politika do provedbe i procjene. Umjesto jednokratne procjene, to bi se trebalo **integrirati u relevantna područja politika i na sve razine vlasti**.

EGSO neprekidno naglašava da se učinkovitom provjerom učinka na ruralna područja zahtijeva **uključivanje ruralnih zajednica, organizacija civilnog društva, socijalnih partnera i lokalnih dionika**. Njihovo znanje i iskustvo nužno je za identificiranje utjecaja na područje, oblikovanje odgovora na politiku i jamčenje da se mjerama odražavaju lokalne potrebe i prilike. Na mjestima na kojima se identificira utjecaj na područje, provjera učinka na ruralna područja treba dovesti do prilagodbi.

Kako bi se postigli rezultati, provjera učinka na ruralna područja mora se **poduprijeti pouzdanim podatcima** o izazovima i prilikama s kojima se suočavaju ruralne zajednice, uz **jasne odgovornosti, izgradnju kapaciteta i transparentno praćenje**. **Opservatorij za ruralna područja** trebao bi postati trajni instrument, a potrebni su i **snažna koordinacija** među tijelima uprave, **redovito izvješćivanje i razmjena dobre prakse**.

U konačnici, zaštitom ruralnih područja trebalo bi se pomoći da ruralna područja postanu privlačna mjesta za život, rad i ulaganje, uz održavanje uravnoteženog razvoja područja i omogućavanje ljudima ostanak, povratak i napredak.

Povećanje privlačnosti ruralnih područja: što se može postići integriranim pristupima

Zemlje i regije EU-a obvezuju se na integriranije pristupe ruralnom razvoju i istražuju ih kao odgovor na demografske promjene, ekonomske tranzicije i teritorijalne nejednakosti. Kako napreduju rasprave o budućim nacionalnim i regionalnim partnerskim planovima (NRPP), pozornost se usmjerava na to kako politike mogu bolje odražavati raznoliku stvarnost ruralnih područja i ojačati teritorijalnu privlačnost.

Perspektive iz Irske, francuske regije Grand Est i Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) ističu praktične lekcije o koordinaciji politika i razina upravljanja, prilagodbi potpore lokalnim uvjetima te povezivanju ulaganja s potrebama i mogućnostima područja. Njihova iskustva pružaju uvid za buduće politike ruralnog razvoja j integrirano planiranje diljem Europe.

Laboratorij za politiku Ruralnog Pakta o koordinaciji politika: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/policy-lab-enhancing-policy-coordination-vibrant-rural-areas_en

Informacije o napretku u provedbi Ruralnog Pakta po državama: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/countries_en

Kratki prikaz politike „Ostvarivanje Ruralnog Pakta u državama članicama" (dostupno na svim jezicima EU-a): https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/making-rural-pact-happen-member-states_en

OECD-ov program „Ponovno promišljanje regionalne privlačnosti": https://www.oecd.org/en/about/programmes/rethinking-regional-attractiveness.html

Michelle McKiernan,
strateška jedinica za ruralna područja, ministarstvo razvoja ruralnih područja i zajednice te Gaeltacht, Irska

Irskom strategijom „Naša ruralna budućnost" pokazuje se da **jačanje privlačnosti ruralnih područja zahtijeva integraciju koja uključuje cjelokupnu državnu upravu**. Od njezina predstavljanja 2021. godine, strategija je pokazala kako se integriranjem razvoja ruralnih područja u svim tijelima državne uprave može poboljšati koherentnost politike i dovesti do koordiniranijih ishoda na temelju određenog mjesta.

Strategija se podržava **mehanizmima koordinacije upravnih tijela koji okupljaju više vladinih odjela**, čime se omogućuje usklađeno djelovanje u različitim sektorima, uključujući promet, gospodarstvo, digitalnu povezanost, stambeno zbrinjavanje i javne usluge. Ovi dogovori **pomogli su smanjiti fragmentaciju politika, uskladiti prioritete ulaganja i potaknuti integriraniju kulturu planiranja** u kojoj se ruralni razvoj prepoznaje kao zajednička odgovornost cijele vlade.

Strategija je također ojačala **uvažavanje utjecaja na ruralna područja pri razvoju novih političkih inicijativa**. Kroz smjernice i praktične resurse potiče se odjele da procijene kako bi nove politike i programi mogli utjecati na ruralne zajednice, i to već od najranijih faza osmišljavanja politika. To je **povećalo svijest o učincima na područje** unutar upravnih tijela i pomoglo zajamčiti da se prilike i izazovi s kojima se suočavaju ruralna područja dosljednije odražavaju u nacionalnoj politici.

Mehanizmi upravljanja – uključujući **redovit nadzor, suradnju među odjelima i kontinuiranu interakciju** s lokalnim vlastima, regionalnim tijelima, organizacijama zajednice i drugim dionicima u ruralnom području – ojačali su odgovornost, poboljšali koherentnost politike i podržali odgovorniju provedbu na temelju određenog mjesta.

Sljedeća faza strategije „Naša ruralna budućnost" nadogradit će se na taj pristup kojim se uključuje cjelokupna državna uprava i zajamčiti strateški okvir za održavanje koordiniranih ulaganja i daljnje jačanje otpornosti i privlačnosti ruralnih zajednica.

Iskustvo provedbe strategije pruža čvrst temelj za razvoj NRPP-ova, pokazujući kako koordinacija među vladinim odjelima, uključivanje dionika i pristup razvoju na temelju određenog mjesta mogu zajamčiti da ulaganja odgovaraju na raznolike potrebe ruralnih područja.

Franck Leroy,
regija Grand Est, Francuska

Od travnja 2024. godine regija Grand Est provodi svoj Ruralni Pakt, snažnu političku obvezu da se ruralna područja stave u središte regionalnog djelovanja.

Godine 2024., uz Ruralni Pakt, napravili smo jasan odabir: staviti ruralna područja u središte naših regionalnih prioriteta. Ruralne zajednice nisu mjesta koja su zaostala. To su mjesta na kojima ljudi inoviraju, stvaraju radna mjesta i oblikuju budućnost naše regije. Naša je uloga dati im sredstva da djeluju, osluškivanjem lokalnih potreba i podržavanjem inicijativa kojima se oživljavaju njihove ambicije.

Regija prilagođava svoju potporu raznolikosti ruralnih područja putem 12 regionalnih ureda, pojednostavnjenih postupaka, prilagođenih modela financiranja i namjenskih mehanizama potpore, pomažući pritom da se lokalni projekti pretvore u stvarnost.

Od pokretanja Pakta, iznosom većim od **500 milijuna EUR iz regionalnih i europskih izvora financiranja** podržalo se **5 600 projekata** od poboljšanja životnog okruženja i očuvanja prirodnih resursa do potpore poduzećima i ekološkoj tranziciji.

U regiji se i ulaže u mlade ljude kroz obrazovanje, mobilnost, obuku i inicijative zapošljavanja, **uključujući program smještaja u učeničkim domovima za jedan euro mjesečno**, od kojeg svake godine koristi ima više od 15 000 srednjoškolaca.

Kroz Ruralni pakt, regija Grand Est ponovno potvrđuje svoju ambiciju da pruži praktična rješenja koja su lokalno ukorijenjena i izgradi snažniju budućnost za ruralne zajednice.

Slika autora StevanZZ u Canvi

Fernando Riaza, Michael Flood i
José Ignacio Donoso Salas,
OECD-ov centar za poduzetništvo,
mala i srednja poduzeća, regije i gradove

Kako se konkurencija povećava da privuče vješte radnike, ulaganja, posjetitelje i ideje, OECD je radio s više od 60 regija u državama članicama na ruralnoj i regionalnoj privlačnosti. Našim se radom ukazuje na važnost kvalitetnog **rješavanja osnovnih pitanja prije nego što se krene u velike projekte**: dobre lokalne usluge, stambeno zbrinjavanje, škole, zdravstvena skrb, prometna povezanost, digitalna povezanost i pouzdana kvaliteta života kao podrška pridošlicama.

Ruralna područja stoga trebaju nadograditi te temelje vjerodostojnom vizijom svoje budućnosti, poduprtom ulaganjima i provedbom te utemeljenom na prepoznatljivim vrijednostima kao što su prirodni kapital, industrijsko nasljeđe i život u zajednici. Ova se sredstva često podcjenjuju.

U ruralnim područjima živi nešto više od četvrtine stanovništva OECD-a, ali ona obuhvaćaju gotovo polovicu radnih mjesta u prerađivačkoj industriji tog područja. Lokalne specijalizacije mogu poduprijeti kulturnu baštinu, izvoz i lokalni identitet. Inovacije se ne ograničavaju samo na gradove: u ruralnoj Škotskoj udaljena su područja potaknula znatan dio rasta produktivnosti zemlje tijekom proteklog desetljeća, uz podršku poduzetništva i društvenih inovacija.

Za buduće NRPP-ove, **ruralna privlačnost zahtijevat će dugoročnu viziju, sveobuhvatan pristup politici, održivo financiranje i usklađenost među vladinim agencijama i lokalnim dionicima**. Integrirani pristupi najbolje rade kada **potrebe ruralnog područja ostanu vidljive kroz ciklus politike**, koje se podržavaju kroz procjenu učinka na ruralna područja, teritorijalne podatke i uključenosti zajednica. Cilj bi trebao biti povezati ulaganje, politiku i lokalna sredstva kako bi privlačnost postala vjerodostojna budućnost za stanovnike, poduzeća i nove generacije.

Generacijska obnova izvan poljoprivrede: izgradnja ruralne budućnosti kroz generacije

Autori Tatiana Ferreira i
Alen Mujčinović, Europski opservatorij
za mlade ruralnih područja

Pod generacijskom obnovom podrazumijeva se mnogo više od same sukcesije u poljoprivredi. Ruralnim zajednicama također su potrebni mladi poduzetnici, stručnjaci, pružatelji usluga, obrtnici i predvodnici zajednice kako bi ostale vitalna mjesta za život i rad.

Stvaranje uvjeta da mlađe generacije grade svoju budućnost u ruralnim područjima stoga postaje **sve važniji teritorijalni izazov**. Ova ključna poruka pojavila se tijekom mrežnog seminara o dobroj praksi Ruralnog Pakta o generacijskoj obnovi u ruralnim poduzećima, u kojem su se istražile mjere politike i praktični primjeri koji pokazuju kako integrirani pristupi mogu ojačati ruralna gospodarstva i zajednice.

Stvaranje pravih uvjeta

Generacijska obnova **ovisi o dugoročnoj vitalnosti cijelog ruralnog gospodarstva**. Mala i srednja poduzeća, turizam, obrtništvo, lokalne usluge i organizacije u zajednici pridonose stvaranju privlačnih mjesta u kojima ljudi mogu odlučiti ostati, vratiti se ili ulagati u njih. Izgradnjom takvih perspektiva zahtijevaju se povoljni uvjeti za poduzetništvo, kvalitetna radna mjesta i cjeloživotno učenje.

Osim toga, mladi prepoznaju sve veće **prilike povezane sa zelenom i digitalnom tranzicijom**, posebice u području obnovljivih izvora energije, biogospodarstva, održivog turizma, usluga skrbi i digitalizacije ruralnih poduzeća.

Istraživanje Europskog opservatorija za mlade ruralnih područja (EURYO) otkriva da odluke mladih **oblikuje mnogo više od samog zaposlenja**. Stanovanje, mobilnost, obrazovanje, digitalna povezanost, pristup osnovnim uslugama i mogućnosti sudjelovanja u životu zajednice utječu na to hoće li mladi odlučiti ostati u ruralnim područjima, vratiti se ili ulagati u njih.

Učenje kroz generacije

Jednako su važni i snažni **ruralni poduzetnički ekosustavi**. Kontinuitet poslovanja sve više ovisi o odmaku od tradicionalnog obiteljskog nasljeđivanja prema **raznolikijim modelima prijenosa poslovanja**, uz podršku mentorstva, savjetodavnih usluga i praktičnog usmjeravanja.

Međugeneracijski prijenos znanja omogućuje iskusnim stručnjacima da, uz poslovnu imovinu, prenesu i stručnost, samopouzdanje, suradničke mreže kao i lokalno znanje. Primjeri mrežnog seminara Ruralnog Pakta iz Austrije, Španjolske, Njemačke i Slovenije pokazali su kako **prilagođena savjetodavna podrška, mentorstvo, programi inkubacije i inicijative za prijenos poslovanja** mogu ojačati kontinuitet poslovanja i generacijsku obnovu u ruralnim područjima.

Izgradnja privlačne budućnosti ruralnih područja

Rasprave na mrežnom seminaru potvrdile su ove nalaze, ističući da **privlačni ruralni ekosustavi ovise o integriranim strategijama na temelju određenog mjesta** kojima se kombiniraju ekonomske prilike s kvalitetnim uslugama, stanovanjem, povezanosti i snažnim lokalnim partnerstvima. Na mrežnom seminaru također je istaknuto da žene, novopridošlice, strani studenti i iskusni stručnjaci predstavljaju vrijedne resurse za rješavanje problema nedostatka radne snage te za poticanje poduzetništva i života u zajednici. Mentorstvo, umrežavanje i učenje od vršnjaka pomaže spojiti generacije i sagraditi pouzdanje i vještine potrebne za uspješne karijere u ruralnom području.

Generacijskom obnovom stoga se ne podrazumijeva tek zamjena jedne generacije drugom. Riječ je o stvaranju ruralnih sredina u kojima ljudi različitih dobi mogu davati svoj doprinos, surađivati i zajednički graditi dugoročnu budućnost.

Radionica dobre prakse o generacijskoj obnovi: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/generational-renewal-rural-businesses-empowering-youth-supporting-elders_en

EURYO: https://www.euryo.org/web/

Kako zajamčiti uspjeh integriranih teritorijalnih pristupa: tri lekcije iz cijele Europe

Diljem Europe teritorijalni instrumenti kao što su LEADER/CLLD, Pametna sela i Integrirana teritorijalna ulaganja (ITI) pomažu ruralnim zajednicama u rješavanju složenih izazova primjenom integriranih pristupa na temelju određenog mjesta. Iako se razlikuju po području primjene i upravljanju, dijele zajedničke ciljeve: jačanje sudjelovanja, poboljšanje koordinacije i poticanje dugoročnog razvoja područja.

Oslanjanjem na iskustva s modelom LEADER/CLLD koji se financira iz više fondova u regiji Nouvelle-Aquitaine (Francuska), pristupom „Pametno selo" u Ballyboughalu (Irska) i inicijativom ITU Pinhal Interior (Portugal), u ovom se članku istražuju praktične lekcije za okvir politike nakon 2027. godine.

Luís Matias, ITU za područje Pinhal Interior, Portugal

ITU za područje Pinhal Interior osmišljen je nakon razornih šumskih požara kao dugoročni odgovor na izazove s kojima se suočava funkcionalno ruralno područje niske gustoće naseljenosti (tj. područje koje obuhvaća sela, gradove i njihovo zaleđe). Okupljajući 24 općine i pet međuopćinskih zajednica, inicijativom se objedinjuje **više instrumenata financiranja oko zajedničkog teritorijalnog akcijskog plana** kojim koordinira agencija za teritorijalni razvoj.

Naše iskustvo pokazuje da izgradnja teritorijalne otpornosti zahtijeva više od pukog odgovora na izvanredne situacije. Politike za razdoblje nakon 2027. godine trebale bi bolje **prepoznati funkcionalna ruralna područja**, poduprijeti **bolju koordinaciju među različitim razinama upravljanja** i omogućiti veću **fleksibilnost pri kombiniranju različitih izvora financiranja**. Pojednostavljenim rječnikom, lokalno upravljana integrirana ulaganja, izgrađena na zajedničkim teritorijalnim prioritetima i sudjelovanju zajednice, pomogla bi pretvoriti dugoročne ranjivosti u prilike za otpornost, konkurentnost i održivi ruralni razvoj.

Radionica dobre prakse Ruralnog pakta o teritorijalnim instrumentima: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/good-practice-webinar-territorial-instruments-leaderclld-integrated-territorial-investments_en

Catherine Hua, lokalna akcijska grupa Périgord Vert, Francuska

Pristup CLLD-u u regiji Nouvelle-Aquitaine, koji se financira iz više izvora, kombinira pristup LEADER sa sredstvima za regionalni razvoj (ERDF) u okviru strategija lokalnog razvoja. Svakom se strategijom omogućuje lokalnoj akcijskoj grupi (LAG) da odluči koju vrstu financiranja upotrebljavati kako bi se podržao projekt. Naše iskustvo pokazuje da **dodjela znatnih sredstava za teritorijalni razvoj u regiji Nouvelle-Aquitaine povećava resurse za lokalni razvoj** i da omogućavanje pristupa sredstvima ERDF-a lokalnim akcijskim grupama (LAG-ovima) **poboljšava koordinaciju** između LAG-ova, upravljačkog tijela i regionalnih službi, uključujući one nadležne za neprofitni sektor, kružno gospodarstvo, kulturu i turizam.

Istodobno, različitim pravilima za ispunjavanje uvjeta, razgraničenjima u financiranju i sustavima upravljanja povećava se složenost i može se ograničiti fleksibilnost. Jedna od glavnih lekcija za okvir nakon 2027. godine jest da bi **usklađenija pravila među instrumentima financiranja** učinila integrirane teritorijalne pristupe jednostavnijima, učinkovitijima i lakšima za provedbu.

Ian Dempsey, Prescience, Irska

Iskustvo Pametnog sela u Ballyboughalu pokazalo je važnost usmjeravanja ruralnog razvoja na otpornost, ugodnost življenja i kvalitetu života. Polazeći od prioriteta zajednice, **strategijom se zajednička vizija pretočila u konkretne aktivnosti** povezane uz upravljanje, oblikovanje prostora, biološku raznolikost, baštinu, rekreaciju i društvenu dobrobit, pri čemu su provedbu vodile strukture lokalne zajednice i dobrovoljne skupine.

Jedna od ključnih lekcija jest da **zajednička vizija mora odgovarati sposobnosti njezina ostvarenja**. Jačanje lokalnog upravljanja, vještina, volonterskog rada i vodstva u zajednici jednako je važno kao i osiguravanje sredstava za projekte. Buduće politike ruralnog razvoja stoga bi trebale **ulagati ne samo u projekte, već i u dugoročni društveni kapital, lokalne kapacitete, mreže i partnerstva** koji zajednicama omogućuju pretvaranje ideja u trajna djelovanja.

Što omogućuje procvat inovacijskih ekosustava u ruralnim područjima? Tri perspektive izgradnje trajne inovacije

Inovacije u ruralnim područjima sve se više prepoznaju kao ključne za jačanje otpornosti, konkurentnosti i kvalitete života. Ali inovacija rijetko uspijeva u izolaciji. Diljem Europe javna tijela, stručnjaci i lokalni dionici istražuju načine za stvaranje snažnijih inovacijskih ekosustava u ruralnim područjima povezivanjem ljudi, ideja, financiranja i eksperimentiranja.

Ruralne inovacije poprimaju različite oblike, od nastojanja Španjolske da se inovacije povežu s demografskim izazovima i iskustava Austrije sa širim sustavima potpore ruralnim inovacijama, pa sve do fokusa projekta SMART ERA na eksperimentiranje i povećanje opsega primjene. U ovom se članku istražuju uvjeti koji mogu pomoći da inovacije u ruralnim područjima s vremenom postanu vidljivije, bolje povezane i održivije.

Materijali za mrežni seminar i izvješće: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/events/good-practice-webinar-rural-innovation_en

Dobre prakse, vijesti, događaji, publikacije: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/topics/research-and-innovation_en

Brošura o dobrim praksama za inovacije na temelju određenog mjesta: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/good-practice-brochure-place-based-innovation_en

María Martos,
Ministarstvo za ekološku tranziciju i demografski izazov (MITECO), Španjolska

Gubitkom ruralnog stanovništva u Španjolskoj ne podrazumijeva se samo gubitak stanovnika u selima, već i smanjenje prilika, usluga, mogućnosti zapošljavanja i perspektiva za budućnost na tim područjima. Ipak, ruralne zajednice ne kreću od nule: one objedinjuju **znanje, mreže zajednice, identitet, baštinu i sposobnost za inovacije iznutra**.

Upravo je u tom okviru nastala Mreža teritorijalnih inovacijskih centara (Red CIT) koju promiče MITECO-ovo Glavno tajništvo za demografski izazov, a razvijena je u suradnji s regionalnim vijećima. Ministarstvo djeluje kao čvorište mreže i pruža strateški okvir, dok se regionalna vijeća usredotočuju na strategije prilagođene određenim lokalnim potrebama.

Red CIT mreža je u širenju koja povezuje svih 28 postojećih regionalnih teritorijalnih inovacijskih centara (CIT-ova), izgradnja nacionalnog inovacijskog ekosustava koji uključuje relevantne dionike kao što su predstavnici lokalne, regionalne i nacionalne institucije, znanja, građane i regije.

Sami regionalni CIT-ovi djeluju kao lokalni teritorijalni ekosustavi i laboratoriji za transformaciju, pružajući **metodološku pomoć pri usmjeravanju inovacija na svojim područjima, kao i podršku u izgradnji kapaciteta te pristup financiranju**. Njihova vrijednost leži u **kombiniranju upravljanja na više razina, tehničke podrške i društvenih inovacija** radi poticanja poduzetništva, privlačenja talenata, poboljšanja usluga i jačanja teritorijalne pravednosti.

CIT u pokrajini Teruel pruža primjer kako civilno društvo, poduzeća i javni dionici mogu zajednički upravljati inicijativama, uključujući forum za inovacije u ruralnim područjima, program obnove praznih stambenih objekata i zajedničke međupokrajinske projekte usmjerene na ruralno poduzetništvo.

Rita Trattnigg, Savezno ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo, klime i zaštitu okoliša, regije i upravljanje vodama, Austrija

Austrijski pristup inovacijama u ruralnim područjima polazi od pretpostavke da najveći regionalni učinak proizlazi iz **međusektorske suradnje i suradnje na više razina i među brojnim dionicima**. Kako bismo na najbolji način nadopunili inovacije u poljoprivredi, proširili smo svoj pristup jačanju inovacijskih ekosustava u ruralnim područjima, a koji se zasnivaju na lokalnim i regionalnim zajednicama i gospodarstvima.

Da bismo se povezali s inovatorima koji već prevode promjenu na terenu, uveli smo dva komplementarna instrumenta financiranja: **centre za inovacije u ruralnim područjima** koja djeluju kao inkubatori i **partnerstva za inovacije u ruralnim područjima** koja podupiru provedbene projekte. Njima se nadopunjuje intervencija EIP-AGRI u okviru Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) proširivanjem potpore inovacijama izvan okvira poljoprivredne proizvodnje.

Izgradnja snažnih inovacijskih ekosustava također ovisi o stvaranju pravih uvjeta. Kroz **kriterije za odabir projekata** potičemo rješenja na temelju određenog mjesta, regionalno vlasništvo, suradnju više dionika, međusektorsko partnerstvo i povezanost s organizacijama za istraživanje i razvoj. **Posredničke strukture unutar sustava regionalnog upravljanja**, kao što su LEADER lokalne akcijske grupe, imaju važnu ulogu u povezivanju različitih „čvorišta inovacija" i jačanju suradnje.

Dosad podržanim projektima okupljaju se dionici iz širokog spektra sektora u svrhu stvaranja novih lanaca vrijednosti, jačanja regionalnih gospodarstava i razvoja inovacijskih poslovnih modela. Osim financiranja, međunarodnom mrežom ZPP-a pruža se **inovacijska podrška da bi se pomoglo projektima izgraditi održiva poduzeća i modele procjene utjecaja** koji se mogu nastaviti i nakon razdoblja financiranja.

Naše iskustvo također pokazuje da su uspješni ruralni inovacijski ekosustavi blisko povezani s upravljanjem na više razina i da mogu imati koristi od pristupa **„sposobnost za izgradnju sposobnosti"**. Jačanje sposobnosti pojedinaca i organizacija da pružaju podršku drugima stvara lančanu reakciju, omogućavanjem inovacijskih ekosustava da rastu, prilagođavaju se i stvaraju trajne koristi za ruralna područja.

Matteo Gerosa, Fondacija Bruno Kessler i projekt SMART ERA

U projektu SMART ERA, koji se financira iz programa Obzor Europa, istražuje se kako **digitalni alati, participativno oblikovanje i integrirani paketi pametnih inovacija** mogu pomoći u revitalizaciji ruralnih zajednica. Provođenjem u šest pilotskih regija u 10 zemalja, projekt se bavi zajedničkim preprekama inovacijama u ruralnim područjima, uključujući ograničen ljudski kapital i slabe veze među lokalnim dionicima u području inovacija.

Jedna od najjasnijih lekcija proizašlih iz trogodišnjeg eksperimentiranja jest da zajednice nisu publika za ruralne inovacije već njihov pokretač. Ruralna područja prečesto se smatraju mjestima na kojima se rješenja isporučuju, a ne da se na njima osmišljavaju. Naš rad je pokazao da **trajne inovacije proizlaze iz lokalnog vlasništva i aktivnog sudjelovanja**.

Kako bi se to podržalo, u projektu SMART ERA **kombiniraju se fizički i digitalni kompleti alata za zajedničko oblikovanje s prilagođenim pristupima uključivanja** kojima se ne preopterećuju lokalni kapaciteti. Dvije uloge pokazale su se posebno važnima: „**pokretači zajednice**" koji mobiliziraju različite lokalne dionike i „**koordinatori pilotskih projekata**" koji premošćuju jaz između pružatelja tehnologije i zajednica. Njima se pomaže pretvoriti lokalne potrebe u konkretne aktivnosti, izgraditi povjerenje među dionicima i održati suradnju i nakon početne faze projekta.

Naše iskustvo također pokazuje da **sama tehnologija nije dovoljna**. Digitalnim alatima zahtijevaju se korisnici, mehanizmi upravljanja i dugoročna podrška kako bi ostali relevantni nakon završetka financiranja projekta. Zbog toga se u projektu SMART ERA promiču pametni inovacijski paketi **kombiniranjem tehnologije s poticajnim lokalnim politikama i društvenim inovacijama**.

Naposljetku, povećanje razmjera inovacija zahtijeva **aktivno uključivanje cjelokupnog lokalnog inovacijskog ekosustava**. Okupljanjem akademske zajednice, zajednica, poduzeća i javnih tijela pomaže se u povezivanju znanja, ulaganja, legitimnosti i donošenja odluka, omogućujući inovacijama da se odmaknu od izoliranih pilotskih projekata prema povezanijim, otpornijim i održivijim ruralnim inovacijskim ekosustavima.

Kako se Ruralni pakt oblikuje diljem Europe: nacionalna i regionalna iskustva

Diljem Europe, Ruralni pakt sve više nadahnjuje nove pristupe upravljanja i suradnje dionika na nacionalnim i regionalnim razinama. Unatoč različitim kontekstima, ove inicijative dijele uobičajene ciljeve, ojačanje sudjelovanja, poboljšanje koordinacije među sektorima i razine upravljanja te promicanje integriranog ruralnog razvoja.

Od nizozemskog postupka Ruralnog Pakta koji se zasniva na sudjelovanju dionika, preko katalonskog Programa za ruralni razvoj pa sve do aktivnosti u Flandriji usmjerenih na povezivanje Ruralnog Pakta s integriranim ruralnim strategijama, u ovom se članku istražuje kako se ta iskustva pretvaraju u praktičnu primjenu načela Ruralnog Pakta.

Ben van Essen,
Ruralni pakt Nizozemske i Europski savez ruralnih zajednica

Ruralni Pakt u Nizozemskoj (RPNl) osnovan je 2024. godine kao platforma koju vode dionici i koja okuplja nizozemske članove Ruralnog Pakta. Prerasla je u mrežu s više od 150 članova koju podupiru radna struktura, manifest za ruralna područja i – od ožujka 2026. godine – plan rada koji podržava Ministarstvo poljoprivrede.

Naše iskustvo pokazuje vrijednost **platforme za dijalog i suradnju usmjerene na zajedničku viziju ruralnih područja**. Umjesto da postane politička arena, RPNl promiče **vlasništvo koje nadilazi sektorske interese**.

Ova se vizija pretvara u Program za ruralna područja s konkretnim mjerama, vođenu predanošću naših članova. Vjerujemo da ovaj pristup suradnje pruža čvrst temelj za dugoročni ruralni razvoj.

Informacije po državama: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/countries_en

Kratki prikaz politike: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/making-rural-pact-happen-member-states_en

Sergi Méndez i Albert Puigvert,
Udruga inicijativa za ruralna područja Katalonije, Španjolska

Ključne lekcije iz iskustva Katalonije jest da sudjelovanje dionika samo po sebi nije dovoljno. Za trajan učinak potrebno je **pretvoriti sudjelovanje u upravljačke strukture, zajedničke odgovornosti i instrumente politika**.

Kroz Program za ruralni razvoj Katalonije, tijela javne uprave, lokalne vlasti, civilno društvo, sveučilišta i društveno-gospodarski dionici izgradili su **trajni okvir za teritorijalni dijalog i suradnju** na temelju zajedničke vizije. To je pomoglo u pomaku od izoliranih projekata prema integriranom djelovanju koje obuhvaća različite sektore i razine upravljanja.

Još jedna lekcija jest da se **upravljanjem ruralnim područjima mora dovesti do promjene politika**. Katalonija prevodi načela Ruralnog pakta u mehanizam provjere utjecaja na ruralna područja i zakonodavni okvir – Statut ruralnih općina – čime se jamči sustavno uvažavanje ruralnih perspektiva pri javnom donošenju odluka.

Kevin Grauwels,
Flamanska zemljišna agencija, Belgija

Flandrija primjenjuje pristup Ruralnog Pakta kako bi razvila **zajedničku viziju za ruralna područja kroz široko uključivanje dionika**. Radionice, mrežna anketa i saslušanja u flamanskom parlamentu okupili su dionike i širu javnost kako bi oblikovali zajedničku viziju za ruralne zajednice.

Sljedeći je korak pretvaranje te vizije u **koordinirano djelovanje na razini vlade**, uz potporu mehanizma provjere utjecaja na ruralna područja te centra znanja koji povezuje istraživanje, praksu i politike.

Gledajući unaprijed, predloženi nacionalni i regionalni partnerski planovi te cilj izdvajanja 10 % sredstava za ruralna područja pružaju **priliku za izgradnju integriranijih strategija ruralnog razvoja**. Ruralni Pakt može pružiti zajednički okvir za uključivanje dionika, snažnije upravljanje i bolju koordinaciju mjera usmjerenih na potrebe i prilike u ruralnim područjima.

Zašto je politička obveza važna za ruralnu Europu

Nacionalne vlade i regionalna tijela diljem Europe, kao i institucije EU-a, sve se više koriste Ruralnim Paktom kao okvirom za jačanje suradnje, vidljivosti i dugoročnog uključivanja za ruralna područja.

Kroz političke obveze potpisnici ističu zajedničke prioritete, podupiru integriranije pristupe ruralnom razvoju i jačaju suradnju među različitim razinama upravljanja i sektorima.

Od finskog naglaska na međusektorskoj koordinaciji i regionalne perspektive Asturije na temelju određenog područja pa sve do institucionalne uloge Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, u ovom se članku istražuje zašto je politička obveza važna i kako se njome može pridonijeti jačanju budućnosti ruralne Europe.

Sari Essayah,
Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Finska

Za Finsku je formaliziranje naše predanosti kroz Ruralni Pakt bilo prirodan korak u potvrđivanju naše dugogodišnje posvećenosti ruralnoj politici i ruralnom razvoju. Trenutak je bio osobito prikladan, uzimajući u obzir da je uslijedio nakon dovršetka nacionalnog Izvješća o ruralnoj politici, parlamentarne rasprave o njemu te početka priprema za sljedeće razdoblje financiranja iz fondova EU-a.

Političkim obvezama pomaže se u jačanju dugoročne suradnje **naglašavanjem važnosti zajedničkog djelovanja među različitim sektorima i razinama upravljanja**. Potiče se razvoj struktura i foruma koji okupljaju javna tijela i dionike oko zajedničkih ciljeva. U Finskoj, Vijeće za politiku ruralnog razvoja – kojim predsjedam pruža već dugo uspostavljenu platformu za međusektorsku suradnju, pomažući u koordinaciji politike ruralnog razvoja i pružanju podrške integriranih pristupa ruralnom razvoju.

Između studenoga 2025. i rujna 2026. godine osam nacionalnih i regionalnih vlada preuzelo je političke obveze u okviru Ruralnog Pakta.

Otkrijte ove i druge obveze tijela javne vlasti u okviru Ruralnog Pakta: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/public-authorities-commitments_en

Marcelino Marcos Líndez,
Ministarstvo za ruralni okoliš i agrarnu politiku, Asturija, Španjolska

Za Asturiju, predanošću Ruralnom Paktu osnažuje se put već započet našim vlastitim Paktom za ruralna područja Asturije, zajedničkim planom djelovanja s konkretnim mjerama koje se protežu do 2030. godine, a koji je izrađen kroz dijalog s dionicima iz ruralnih područja.

Ovakve političke obveze pomažu u usklađivanju javnih uprava, proizvodnih sektora i ruralnih zajednica, uz istodobno promicanje **integriranih odgovora prilagođenih određenim potrebama svakog pojedinog područja**. Međutim, ova ambicija zahtijeva odgovarajuća sredstva.

Održavanje snažne zajedničke poljoprivredne politike, uz dostatna sredstva za ruralni razvoj, ključno je za pretvaranje suradnje u stvarne prilike, gospodarsku aktivnost i teritorijalnu koheziju.

Stoyan Tchoukanov,
Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO), Belgija

Političke obveze preuzete u okviru Ruralnog Pakta vrijedne su jer pomažu **zajamčiti da se ruralne politike oblikuju zajedno s ljudima**, a ne samo za njih, te dodatno podupiru vidljivost, provedbu i praćenje dogovorenih mjera.

Predanost EGSO-a Ruralnom Paktu ima za cilj ojačati ulogu organiziranog civilnog društva u izgradnji budućnosti ruralnih područja u EU-u. Poljoprivrednici, poduzeća, radnici, suradnici, organizacije mladih i lokalne zajednice sve imaju vlastitu ulogu u prepoznavanju potreba i pružanju rješenja.

Omogućavanjem razgovora, suradnje i zajedničkog vlasništva, Ruralnim Paktom pomaže se zajamčiti da se čuje ruralno stanovništvo i da se ne zapostavi nijedno ruralno područje ili zajednica.

Poticanje promjena na terenu: svaka je aktivnost važna za viziju ruralnih područja

Članovi Ruralnog Pakta aktivno doprinose dugoročnoj viziji EU-a za ruralna područja kroz dobrovoljne aktivnosti – bilo velike ili male, bilo u individualnim mogućnostima ili u ime svojih organizacija.

Kroz konkretne inicijative koje se bave različitim lokalnim potrebama, dionici, od građana, poduzetnika i akademika do poljoprivrednika, nevladinih organizacija i javnih vlasti, pomažu u postizanju ciljeva vizije za ruralna područja.

Pročitajte što su poduzeli članovi zajednice i zašto su odlučili djelovati u skladu s vizijom za ruralna područja.

Marieta Okenková, Slovačko sveučilište za poljoprivredu i Slovački parlament za ruralna područja

Slovačka „Vizija za privlačnija ruralna područja do 2040. godine" razvijala se tijekom sedam godina u okviru projekata programa Obzor – PoliRural i PoliRuralPlus. To je živi dokument oblikovan kroz participativni dijalog, aktivnosti predviđanja, savjetovanja sa zainteresiranim stranama i međusektorsku suradnju koja uključuje općine, stručnjake, civilno društvo, ruralne i urbane zajednice te donositelje politika.

Taj je postupak **pretvorio lokalne potrebe i teritorijalne izazove u zajedničku dugoročnu viziju i praktične radnje** za otporan, uključiv i inovativan ruralni razvoj. Ta se vizija postupno odražava u nekoliko nacionalnih okvira politika i strategija, čime se jačaju njezina praktična relevantnost i dugoročni učinak. Time se pokazuje kako suradnja može poboljšati upravljanje u ruralnim područjima, potaknuti primjenu dobrih praksi, ojačati umrežavanje ruralnih dionika i mobilizirati partnerstva za europsku budućnost ruralnih područja.

Predložite radnju za viziju za ruralna područja: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/actions-rural-vision_en

Pretražite postojeće radnje za nadahnuće: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/actions-rural-vision/actions/search_en

Patrice Joly i Dominique Faure, Institut za više studije ruralnog prostora (IHEMRu), Francuska

Obučavamo donositelje odluka iz javnog i privatnog sektora u Francuskoj kako bi bolje razumjeli ruralna područja i mogli uvažiti njihove izazove, snage i dinamiku pri donošenju odluka za sadašnjost i budućnost. Svojim radom institut IHEMRu pridonosi u promicanju istraživanja ruralnih područja i znanstvenih spoznaja proizašlih iz europske razmjene kako bi se **utjecalo na javne politike i potaknule regionalne inovacije**.

Aktivnosti u okviru vizije za ruralna područja posebno su vrijedne jer se njima ističu inspirativni primjeri, potiče suradnja i okupljaju dionici predani pružanju potpore ruralnim zajednicama. Ovaj pristup podiže vidljivost ruralnih područja, promiče njihovo uključivanje u javne politike i podupire njihovu sposobnost suočavanja s okolišnim, prehrambenim, energetskim i demografskim izazovima.

Salvatore Coppola-Finegan, EcoCitizen, Luksemburg

ANNE-MARIE je digitalna platforma i mobilna aplikacija koja ruralnim zajednicama u Luksemburgu omogućuje bolje praćenje šumskih ekosustava, čime pridonosi znanstvenom obrazovanju i ekološkoj osviještenosti.

Više od polovice naših šuma u vlasništvu je malih obiteljskih šumoposjednika, a ljudi koji su s njima najbliže povezani rijetko se pojavljuju u nacionalnim skupovima podataka. Povezivanjem učenika, šumoposjednika i alata znanosti za građane u fokus se stavlja kako na krajolike, tako i na vlasnike zemljišta.

Radnje usmjerene na viziju ruralnih područja važne su jer ruralna područja Europe uglavnom čine mali dionici koji nemaju glas na razini donošenja politika. Predlaganje aktivnosti način je na koji njihov rad postaje vidljiv diljem EU-a!

Povezivanje ljudi, poticanje na djelovanje: uvid u skupine zajednice Ruralnog Pakta

Izazovi ruralnog razvoja postaju sve složeniji i međusobno povezaniji, čime se stvara sve veća potreba za prostorima u kojima dionici mogu razmjenjivati iskustva i učiti jedni od drugih. U skupinama zajednice Ruralnog Pakta okupljaju se stručnjaci iz prakse, donositelji politika, istraživači i predstavnici civilnog društva oko zajedničkih tema vezanih uz ruralna područja, jačajući pritom dijalog, suradnju i uzajamno učenje diljem Europe.

Pročitajte što su podijelili tri koordinatora skupine zajednice o tome što pokreće uključivanje, inicijativama koje razvijaju i njihovim budućim prioritetima za skupine.

Nancy Duxbury, skupina za kulturu i kreativnost

Kultura i kreativnost u središtu su razvoja koji se zasniva na određenom mjestu i pridonose obrazovanju, društvenoj koheziji, kvaliteti života, lokalnim gospodarstvima, inovacijama, brizi za okoliš, turizmu i demografskim promjenama. Ipak, stručnjaci i organizacije u ovom području i dalje su ranjivi zbog **ograničene pozornosti donositelja politika** i **nedostatne potpore** prilagođene njihovim određenim potrebama.

Naša skupina okuplja niz dionika, uključujući kulturne djelatnike, mala poduzeća i udruge, javne agencije i istraživače. Pomaže članovima da se osjećaju manje izolirano i nastoji **potaknuti zajedničke inicijative kojima se može utjecati na politike i planiranje**.

Smisleno sudjelovanje nadilazi puko dijeljenje informacija. Time se zahtijevaju **redovite prilike za izgradnju odnosa, utvrđivanje zajedničkih prioriteta i razvijanje zajedničkih aktivnosti**. Mrežni seminari, sajmovi projekata i publikacije pomažu u održavanju zamaha, uz podupiranje praktičnih aktivnosti praćenja i snažnije okvire politika za kulturu i kreativnost u ruralnim područjima.

Pridružite se skupini zajednice: https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/join-community-action_en

David de Ugarte, skupina za ruralnu depopulaciju i repopulaciju

Naša skupina zajednice još uvijek čini svoje prve korake, ali već pomaže organizacijama sa sličnim izazovima da se međusobno povežu i istraže mogućnosti suradnje. Smisleno sudjelovanje još se uvijek gradi, međutim čini se da raste **kada se članovi osjećaju saslušanima**, kada sastanci imaju **jasne, ali fleksibilne programe** i kada su razgovori **usmjereni na stvarne lokalne probleme**.

Kako bi izvukli najveću korist, članovi trebaju redovito dolaziti, iskreno dijeliti svoja iskustva i biti otvoreni za male eksperimente i putovanja. Dosadašnje praktične aktivnosti uključuju neformalne sesije razmjene. Gledajući unaprijed, naš je prioritet postupni prijelaz na **podupiranje transeuropskih projekata među organizacijama civilnog društva iz ruralnih područja**.

Klaus Ehrlich, skupina za ruralni turizam

Pretvaranjem pojedinačnih iskustava u kolektivno znanje i djelovanje, u skupinama zajednice pruža se pouzdan prostor za razmjenu, umrežavanje, uzajamno učenje i suradnju među regijama i državama. **Aktivno sudjelovanje raste kada članovi vide jasne prilike** da pridonesu svojom stručnošću, razmjenjuju nove ideje i raspravljaju o njima te imaju koristi od znanja drugih.

Usredotočuju se na konkretne potrebe i praktične ishode, kao što su razvoj projekata, razmjena najboljih praksi, zajedničko zagovaranje ili pronalaženje rješenja za zajedničke izazove. One se zatim mogu ili proširiti na europsku razinu ili prilagoditi određenim lokalnim uvjetima.

U svojoj smo skupini osnovali **tematske radne skupine** i repozitorij znanja te organiziramo **događaje uživo**. Jačanje donošenja odluka koje se zasnivaju na dokazima kroz istraživanje, međusektorsku suradnju i praktično povezivanje kolega ključni su prioriteti za budućnost.

Izvršni urednik: Hugo Almeida, voditelj odjela – Ruralna područja i Mreže, AGRI-D1, Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj, Europska komisija
Sadržaj i uređivanje: Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj, AGRI-D1 i Ured za potporu Ruralnom Paktu
Zahvale:
– Glavni suradnici: Raffaele Fitto, Urszula Budzich-Tabor, Radim Sršeň, Edina Ocsko, Lidija Pavić-Rogošić, Michelle McKiernan, Franck Leroy, Fernando Riaza, Michael Flood, José Ignacio Donoso Salas, Tatiana Ferreira, Alen Mujčinović, Catherine Hua, Ian Dempsey, Luís Matias, María Martos, Rita Trattnigg, Matteo Gerosa, Ben van Essen, Sergi Méndez, Albert Puigvert, Kevin Grauwels, Sari Essayah, Marcelino Marcos Líndez, Stoyan Tchoukanov, Marieta Okenková, Salvatore Coppola-Finegan, Dominique Faure, Patrice Joly, Klaus Ehrlich, Nancy Duxbury, David de Ugarte
– Oblikovanje: Ured za potporu Ruralnom Paktu
– Naslovna fotografija: ©IvanMikhaylov na stranici Getty Images

Sva izdanja časopisa Vizija za ruralna područja dostupna su za preuzimanje na mreži. Tiskanu inačicu možete naručiti i na portalu Publikacije EU-a: op.europa.eu/en/publications.
Sadržaje, časopisa Vizija za ruralna područja ne odražavaju se nužno stajališta ustanova Europske unije.
Rukopis dovršen u rujnu 2026. | Luksemburg: Ured Europske unije za publikacije, 2026. © Europska unija, 2026. Ponovna uporaba dopuštena je uz navođenje izvora.

Politika Komisije o ponovnoj uporabi provodi se u skladu s Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (OJ L 330, 14. 12. 2011., str. 39., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj).
Ako nije drukčije navedeno, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). To znači da je ponovna uporaba dopuštena, pod uvjetom da se navede odgovarajuće priznanje autora i naznače sve izmjene.
Za svaku uporabu ili reproduciranje fotografija ili drugog materijala koji nije zaštićen autorskim pravima EU-a potrebno je izravno zatražiti dopuštenje od nositelja autorskih prava.

Za dodatne informacije o Europskoj uniji: europa.eu

Posjetite mrežnu stranicu Ruralnog Pakta EU-a
ruralpact.rural-vision.europa.eu

Pratite Ruralni Pakt EU-a na društvenim mrežama
facebook.com/EURuralPact x.com/EURuralPact linkedin.com/company/eu-rural-pact
youtube.com/@EUruralpact

Tisak ISBN: 978-92-68-43945-6 doi:10.2762/8394622 KF-01-26-067-HR-C
PDF ISBN: 978-92-68-43944-9 doi:10.2762/3042411 KF-01-26-067-HR-N

Pristup mrežnoj inačici verziji

Ured za publikacije Europske unije
Pravo | Podaci | Publikacije

